

IN MEMORIAM

Barthos Gyula — sz. Nagykanizsa, 1883. VI. 30. † Marcali, 1971. II. 28. 1901—1904 között végezte erdőmérnöki tanulmányait Selmecebányán, 1904—1907 közt Iharosberényben, 1907—1919 között Malomvizen, majd 1919 után Nagykanizsán működik mint fő-erdőmester. 1905 óta küldött madárvonulási jelentéseket az intézetnek, és még ugyanabban az évben megkapta a „rendes megfigyelő” oklevelet. 1928-ban levelező tag, 1945-ben rendkívüli tag. Az Aquilában 62 közleménye látott nyomdafestéket. 1937-ben HERMAN és CHERNEL nyomdokait követve utazik Norvégiába, amely útjáról kisebb könyvben számolt be az Országos Erdészeti Egyesület 75. éves jubileuma alkalmából (1941).

Bittera Gyula dr. — sz. Nagyszalonta (Zólyom m.), 1893. II. 9. † Budapest, 1970. X. 20. 1913-ban lépett a Madártani Intézet szolgálatába, de már 1912-ben a kismartoni reáliskola parkjának madárvilágáról és a fekete rigó albinizmusáról közölt tanulmányokat. Viszonylag rövid intézeti gyakornoksága alatt igen jelentős kutatásokat végzett a ragadozó madarak táplálkozásáról (rétihéjak, 1914, héja, karvaly, 1915). 1919-ben áthelyezését kérte a Gyógynövényteni Kutatóintézethez, közben a budapesti egyetemen letett doktorátusát állattanból. Ezután már csupán illóolajnövény-termesztéssel és annak előállításával foglalkozott. Sajnos madártani vizsgálatait nem folytatta.

Burnovszky István — sz. Győr, 1912. IV. 14. † Győr, 1973. VI. 23. Mint diák került HEGYMEGHY DEZSŐ mellé, akitől a madárismereteket és a preparálást elsajátította. Az ő ösztönzésére 1928-ban írta meg első és egyúttal utolsó cikkét a csicsörke győri előfordulásáról, és mivel a téma akkor MAYR tanulmánya után rendkívül időszerű volt, meg is kapta az intézet „rendes megfigyelő” oklevelét.

Fodor József (1879—1969) — Mint az akkori Földművelésügyi Minisztérium előadója és vadásztársaságának vadász mestere sok segítséget nyújtott az intézetnek. Sőt nyugalmabavonulása után is — amidőn visszavonult Pilisecabára — gyakorta felkereste (mint madárvédő tevékenykedett), és amiben lehetett, segítette az intézet munkáját.

Futó Márton — sz. Vörs, 1905. II. 19. † Balatonberény, 1977. I. 25. Gyermekkorától fogva — mint az akkori kis-balatoni „kócsagőr” GULYÁS JÓZSEF fiának jó barátja — együtt bújták a berket és madarásztak. 1933 után a Kis-Balatonnal határos terület vadőre az akkori kis-balatoni vadászati rezervátum helyettes vezetője lett. Az ő gyakorlati elgondolásai alapján történtek meg az intézkedések. Feladatát különös ráteremtéssel és érzékkel látta el, neki köszönhető sok jó intézkedés. Sok szakmai adat tőle származik.

Horváth Andor dr. — sz. Szabadka, 1913. XI. 5. † Szeged, 1972. II. 8. Malakológus, de vajon helyes-e, hogy szakmája szerint nevezzük így, hiszen olyan kiterjedt volt alakismérete, hogy a zoológia bármely ágában is járatos volt. 1940-ben doktorált a szegedi egyetemen, 1955-ben kandidátus, 1963-ban docens. KOLOSVÁRY jobb keze. Számos ornitológust nevelt, tanácsaival mindig készséggel állt rendelkezésünkre. A batla táplálkozásának vizsgálatában is részt vett. Intézetébe menet, csaknem az egyetem kapujában érte őt a halál a magyar zoológia nagy veszteségére.

Kálóczy Lajos — sz. Győr, 1898. XI. 23. † Mecsér, 1971. XI. 17. A keszthelyi Gazdasági Akadémia elvégzése után a Madártani Intézethez jelentkezett ingyenes gyakornoknak, ahol 1929—1931 között dolgozott. Megkapta a „rendes megfigyelő” oklevelet (1930). Részt vett 1934-ben a Felső-Duna madárvilágáról írott tanulmány előkészítésében, valamint az 1941 óta folyó szinkronvizsgálatokban is. Az 1963/4. évi magyar-csehszlovák libavonulási vizsgálatnak oszlopos tagja. 1950 után Mecsérrre költözött. Részben a mezőgazdaságban, részben egyik győri gyárban dolgozott, de szabad idejét a madarakra áldozta, 1964-ben nagyobb tanulmányt is írt a magyar solymászat történetéről.

Mannsberg Árvéd dr. — sz. Kolozsvár, 1890. VII. 13. † Budapest, 1970. II. 9. Jogi tanulmányai után tökéletes és kiterjedt nyelvtudása folytán a Ganz gyárhoz került, és a külföldi kapcsolatok osztályát vezette, így sokat utazott. Kora gyermekkorától kezdve szoros levelezésben állott nagybátyjával CHERNEL ISTVÁN-nal, akitől örökölte oldhatatlan érdeklődését a madártan iránt és törődését a Madártani Intézettel. 1907-től kezdve küldte madárvonulási jelentéseit Kolozsvárról és Báldról. 1911-ben jelent meg első önálló közleménye, amelyet számos követett. 1909-ben nyerte el a „rendes megfigyelő” oklevelet, 1945-ben a rendkívüli tagságot. Főleg Erdély madaraival foglalkozott, VASILIU-nak is nagy segítségére volt Románia madarainak névjegyzéke megírásában (Párizs, 1968). VASVÁRI és PÁTKAI kis-ázsiai utazásainak egyik mentora. Az Aquila számos kitűnő német nyelvű fordítást is köszönhetett neki. Madártani tanulmányai tanúskodnak, milyen kiváló terep kutató volt, de nem sorolható fel, hogy hány munkában segédkezett névtehenül.

Mészáros György — sz. Kecskemét, 1911. VI. 30. † Kecskemét, 1977. XII. 21. Pénzügyi számvevőszéki tanácsos, a vadászati lapok tudósítója. Madártani vonalon 1929-ben a gyűrűzők névsorában találkozunk először nevével, 1939-ben „rendes megfigyelő” oklevelet kapott. Ő hívta fel a figyelmet a fülöpházi szikes tavak jelentőségére, és azok védetté nyilvánítását éveken át sürgette. A fekete harkály vertikális irányú, az Alföld felé való terjeszkedéséről szintén ő adott először hírt, és számos megfigyelés Kecskemét tágabb környékéről is neki köszönhető. Szívós természetét csak a harmadik agyvérzése győzte le.

Nagy László — sz. Nyíregyháza, 1894. VI. 27. † Telekgerendás, 1977. III. 27. Szülővárosa környékét járta, vadászgatta, annak madárvilágát figyelgette 1928-ig. 1919 óta rendszeresen küldte vonulási jelentéseit, és ezért 1923-ban a „rendes megfigyelő” diplomát nyerte el. 1931-ben telepedett meg Székesfehérváron, ahol MÁTÉ LÁSZLÓ-val került szoros barátságba. Így lett annak a „triumvirátusnak” tagja, (BERETZK, MÁTÉ), amely VASVÁRI ihletésével nem tartotta kielégítőnek az 1929-es összefoglalást. Nem keresték, mégis megtalálták azokat a fajokat, amelyeket az összesítés „ritka” jelzővel látott el, de ők rendszeres mozgalmukat észlelték még akkor is, ha nem mindennapiak. Nyírségi tapasztalatait 1935-ben össze is foglalta. Ezzel hármuk kutatása teljesen új beállításhoz helyezte főleg parti madaraink jelentőségét a magyar orniszban. 1922—1973 között 21 közleménye jelent meg az Aquilában. 1945-ben a Hortobágyra került vadászati felügyelőnek, majd Telekgerendáson telepedett le, ahonnan gyakorta látogatta a biharugrai halastavakat. Innen is értékes adatokat küldözgett.

Nadra Emil — sz. Illye (= Ciumegiu, Bihar), 1904. IX. 24. † Timisoara (= Temesvár), 1978. III. 2. Középiszkoláit Temesváron végezte. 1935-ben került LINTIA mellé a Bánát Múzeumhoz. LINTIA-val szorosan működtek együtt, 1928—30-ban Dobrudzsát is így járták. LINTIA halála (1952) után átvette örökségét.

Nechay Olivér dr. — sz. Lippa, 1913. II. 16. † Budapest, 1979. VI. 28. Iskoláit Besztercén, majd Gödöllőn végezte, budapesti gyógyszerész diplomájának megszerzése után Kolozsvárott jogtudományi doktorátust tett le. Erdőmérnöki családból származott, így a természet mindig vonzotta. A Gyógynövénytan Kutató Intézetben kezdte pályafutását de csakhamar mint kiváló szervező az akkori Földművelésügyi Minisztériumhoz került, ahol biológiai és jogi tudását egyaránt érvényesíteni tudta. Intézetünk munkáját mindig nagy jóakarattal támogatta, a Madártani Egyesületben is alapítótag, sok jó jogi tanácsot látta el, és hatékonyan közbeavatkozott, ha a természetvédelmet sértő intézkedések történtek. Tárgyilagos, mindig segítőkész támogatónkat veszítettük el vele.

Sárközy Mihály — Gyógyszerész, sz. Jászberény, 1904. † Sárbogárd, 1976. I. 18. A rétszilasi halastavakhoz 1931-ben került. Azóta szorgalmasan kutatgatta őket és vadászgatott a tavak környékén. Adatokkal és anyaggal mindig készséggel állott a kutatók rendelkezésére.

Sáska László dr. — sz. Nagyenyed, 1890. IX. 26. † Arusha (Tanzania), 1978. XI. 8. Orvosi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. A trópusi betegségek iránti érdeklődése és vadászszervenvedélye irányította Afrikába, először Etiópiába, majd 1931-ben Arushaban (Tanzánia) telepedett le. Számos hazai és külföldi Afrika-járó útját segítette elő. Második hazájában, Tanzániában köztisztviselőként állott, de neve elsősorban mint orvosé ismert. Pl. kapcsolata A. SCHWEITZER-rel, vagy rákkutatásban elért eredményei folytán az Angol Rákkutató Intézet levelező tagjának választotta. Ugyancsak levelező taggá választotta a Román Tudományos Akadémia, míg aranydiplomáját a budapesti orvostudományi egyetemről kapta. „Életem Afrika” c. könyve magyar nyelven Bukarestben jelent meg (1969).

Smuk Antal — sz. Bősárkány, 1904. II. 3. † Nagylózs, 1978. VII. 12. Főjegyzői állást töltött be Nagycenken, később Nagylózsra költözött át, és utoljára földmérési műszaki előadóként működött. A madarak, a malakológia és a régészet egyaránt érdekelte, de viszonylag későn került kapcsolatba a Madártani Intézettel. Mint jó adatszolgáltató még publikáció nélkül 1942-ben kapta meg a „rendes megfigyelő” oklevelet. A magyar madártannak sokszor névtelen katonáját vesztettük el benne.

Soós Lajos dr. — sz. Magyargenes, 1879. II. 6. † Budapest, 1972. VIII. 28. Akadémikus, hosszú éveken át a Természettudományi Múzeum malakológiai gyűjteményének vezetője, az Állattani Szakosztály elnöke és az Állattani Közlemények szerkesztője. Tudományos pályáját a Madártani Intézetben kezdte, 1900—1901 között gyakornoka. Magyarországi állatföldrajzi beosztását is tőle vette át az ornitológia.

Vertse Albert dr. — sz. Nyíregyháza, 1906. VII. 25. † Budapest, 1979. II. 20. A Madártani Intézet igazgatói közül az ötödik leghosszabb (1945—1970) időn át töltötte be ezt a tisztséget. Iskoláit szülővárosában végezte és Budapesten fejezte be. Rögtön utána beiratkozott a budapesti egyetem akkori bölcsészeti karára, és egyidejűleg megkezdte tevékenységét az intézetben. 1934-ben doktorált CHOLNOKY, PAPP KÁROLY és MÉHELY professzoroknál. Tanulmányait egy időre meg kellett azonban szakítania, és visszatért Nyíregyházára, ahol atyja napilapjánál talált kereseti forrást.

1928-ban kapta meg a „rendes megfigyelő” oklevelet, mivel WARGA vonulási jelentésében segédkezett. Csak 1932-ben ismerték el hivatalosan volöntörnek. Majd 1934-ben kerülhetett fizetéssel az intézethez, és 1938-ban vette át a minisztérium gyakornoknak. Ettől az időponttól már gyorsabb volt előmenetele, így érte el 1942-ben a főadjunktusi címet.

Hivatásának a gazdasági madártant választotta. 1935-ben CSÖRGEY nyugalomba vonulásával teljesen átvette munkakörét, a mesterséges madártelepítési kutatásokat, másrészt CSÖRGEY tanítása alapján a madárillusztrációk készítését.

A háború intézetünket elpusztította, vezetői, SCHENK és VASVÁRI áldozatai lettek. A szó szoros értelmében a nullaponttól kellett a munkát beindítani, amit 1945 tavaszán azonnal meg is kezdtünk.

1946-ban nevezték ki az intézet igazgatójának. Munkafeladata továbbra is a madárvédelmi eszközök fejlesztése maradt. 1950—1967 közötti irodalmi munkássága főleg ebből a témakörből adódott. Ekkor dolgozza ki a kis cinegék számára alkalmas kis odúk megfelelő méreteit, amellyel a madártelepítés legnagyobb akadályozója, a mezei veréb ellen is lehet védekezni.

Több madárvédelmi könyve is megjelent (1955, 1955, 1955), valamint a Kis-Balatonról (1953). Stílusán ekkor erősen érezhető sógora, FEKETE ISTVÁN hatása, akivel, valamint TILDY ZOLTÁN-nal több könyvet együtt írtak a kis-balatoni házban. Önálló propaganda-kiadványai is megjelentek (1953, 1954, 1955).

Irodalmi munkásságán kívül meg kell emlékeznünk festőművészi tevékenységéről is. CSÖRGEY volt mestere nemcsak a kutatásokban, de az illusztrációk készítésében is. A ragadozómadarak röpképtábláját több madárvédelmi plakát is követett. Ő illusztrálta SCHENK turul-munkáját, és több rajza jelent meg a Természetben is (kékesörű réce, tukán stb.).

Halálának híre váratlanul érte barátait és a magyar ornitológiát. Temetésén megmutakozott az őszinte gyász.

Dr. Varga Béláné Palotás Klára — sz. Szeged, 1929. I. 4. † Szeged, 1979. VIII. 1. Tanítónőképzőt végzett, rövid ideig tanított is. Férjhezmenetele után férje mellett asszisztensi teendőket végzett, majd a szegedi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetnél pedagógusi állást töltött be. Férjével került Pusztaszerre, ahol elragadtatta a Dongér-tó természeti szépsége, és lelkesen dolgozott annak madártani feltárásán (két tanulmánya jelent meg róla), valamint védetté nyilvánításán. BERETZK PÉTER és MARIÁN MIKLÓS irányítása mellett szorgalmasan kutatta a tavat és mocsarait, azokban fényképezett és filmezett is. Tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála mindnyájunkat megrendített, akik ismertük őt, ismertük fáradhatatlan szorgalmát, jó meglátását és mindig segítőkész kedvességet.

Dr. Alexander Wetmore — 1978. december 7-én Washingtonban 92 éves korában távozott tőlünk a madártan egyik nagymestere, intézetünk őszinte barátja és támogatója, akinek rendszertani beosztása alapján dolgozunk ma is.

Nemcsak a recens fajokkal foglalkozott, hanem úttörő munkásságot fejtett ki a paleoornitológia terén is, több fosszilis madarat írt le rendszertani helyüket tisztázta.

Az American Ornithologists' Union díszelnöke, számos madártani társaság, tb. tagja, az uppsalai nemzetközi madártani kongresszus elnöke. A Magyar Madártani Intézetnek 1928-ban lett levelező, 1939-ben tb. tagja. Egyike volt az elsőknek, aki M. M. NICE-szel a háború után intézetünk és a magyar ornitológusok segítségére sietett. Önzetlen támogatására, emberségességére a szakmai kiválósága mellett, mindig tisztelettel és hálával emlékezünk.

AQUILA—INDEX

INDEX ALPHABETICUS AVIUM

- Accipiter gentilis* (12), 24, 25, 97
Accipiter nisus (12), 24, 80, 82, 84, 86
Aerocephalus arundinaceus (17), 98, 100, 101, 102, 104, 105
Aerocephalus palustris (17), (123–127), 127–129
Aerocephalus schoenobenus 98, 100, 101, 102, 104, 105, 139
Aerocephalus scirpaceus (123–127), 127–129, 134, 139
Actitis hypoleucos 98
Aegithalos caudatus (16), 24
Aegolius funereus (15)
Alauda arvensis (15), 24, (57), (61), (68), 80, 82, 84, 86, 91, 92, 98, 100, 102, 104, 105
Alcedo atthis 24, 25, 133, 138
Alectoris graeca (13)
Anas acuta (11), 97, 106
Anas albae (10)
Anas crecca (11), 106, 108
Anas (Spatula) clypeata (11), 97, 102
Anas penelope (10)
Anas platyrhynchos (10), 24, 25, 80, 82, 84, 86, 97, 100, 102, 106, 107, 108
Anas querquedula (11), 97, 102, 106, 107, 108, 137
Anas strepera (11), 97, 137
Anas submajor (10)
Anser albifrons (10), 24, 108, 141, (142)
Anser anser (10), 97
Anser erythropus 141, (142)
Anser fabalis (10), 24, 80, 82, 84, 86
Anthus campestris (17)
Anthus cervinus (17)
Anthus pratensis (17), (49), (68), 99
Anthus spinoletta (17), 80, 82, 84, 86
Anthus trivialis (17), 24
Apus apus (15), 25
Apus baranensis (15)
Apus melba (15)
Apus submelba (15)
Aquila chrysaetos (11), 25
Aquila heliaca (11), 24, 138
Aquila pomarina (11), 25
Ardea cinerea (10), 25, 80, 82, 84, 86, 95
Ardea purpurea (10), 97
Arenaria interpres (14)
Asio flammeus (14)
Asio otus (15), 24, 25, 98, 102, 105, (120)
Athene noctua (14), 24, 80, 82, 86, 90
Athene veta (14)
Aythya ferina (11), 97, 102, 137
Aythya fuligula (11)
Aythya nyroca (11), 97, 102

Bombycilla garrulus (17), 24, (111), (112), (113), (114)
Branta ruficollis (11), 141, (142)
Bubo aff. bubo (14)
Bubo bubo 25, 138
Bubo floriana (14)
Bucephala clangula (11)
Buteo buteo (11), 24, 97
Buteo lagopus (11), 25
Buteo ferox (rufinus) (11)

Calcarius lapponicus (49), (57), (58), (64–68), 69–70
Calidris alpina (13), 98, 132
Calidris minuta 98
Calidris temminckii 98
Capella gallinago (13)
Capella media (13)
Cepella veterior (13)
Caprimulgus caepiki (15)
Caprimulgus europaeus 24
Carduelis cannabina 24, (49), (57), (62), 80, 82, 84, 86, 135
Carduelis carduelis 23, 80, 82, 84, 86, 91, 99, (111)
Carduelis (Chloris) chloris (17), 24, 80, 82, 84, 86, 135
Carduelis flammea 25, (49), (56), (64)
Carduelis flavirostris (49), (56), (58), (59), (61–64), (68), 69, 70
Carduelis spinus 24, 99, 135
Certhia brachydactyla 24, (123), 127
Certhia familiaris (16), 25, (123), 127
Chaetura baconica (15)
Charadrius alexandrinus 98, 102
Charadrius dubius 102
Charadrius hiaticula 98
Charadrius (Eudromias) morinellus (56)
Chlidonias niger 98
Ciconia ciconia (10), 25, 80, 82, 84, 86, 92, 97, 131, 137

- Ciconia nigra* (10), 25, 141, (141)
Cinclus aquaticus (16)
Cinclus cinclus 25
Circaetus gallicus 25
Circus aeruginosus (12), 95, 136
Circus cyaneus (12), 97
Curus macrourus (12)
Coccothraustes coccothraustes (17), 24, (111), 113
Coloeus monedula (16), 80, 82, 86, 92
Columba livia domestica 80, 82, 84, 86, 91, (112)
Columba oenas (14), 24
Columba palumbus (14), 24, 98, (111), 132
Corvus betfianus (16)
Corvus corax (16), 24
Corvus cornix (16), 24, 80, 82, 84, 86, 98, 102, 105, 108, (112)
Corvus frugilegus (16), 25, 80, 82, 84, 86, 98, 107, 108, (112), (121), 122, 138
Corvus hungaricus (16)
Corvus janossi (16)
Coturnix coturnix (13), 25, 80, 82, 84, 86
Crex crex (13), 25
Cuculus canorus (14), 23, 80, 82, 84, 86, 98, 132
Cuculus esarnotanus (14)
Cygnus csakvariensis (10)
Cygnus olor (10)
- Delichon urbica* (16), 24, 25, 98
Dendrocopos leucotos (15), 24
Dendrocopos major (15), 23
Dendrocopos medius (15), 24
Dendrocopos minor 24
Dendrocopos praemedius (15)
Dendrocopos submajor (15)
Dendrocopos syriacus 80, 82, 84, 86
Dryocopus martius 24
- Egretta alba* (10), 80, 82, 84, 86
Egretta garzetta 141, (141)
Emberiza calandta (17), 99, 102, 104, 105
Emberiza cia 25, (71–77), 78
Emberiza citrinella (17), 24, (72), 99, 108
Emberiza schoeniclus (17), 99, 100, 102, 104, 105, 108, 139
Eremophila (Otocoris) alpestris (15), (49–59), (61), (64), 69
Erithacus rubecula (16), 23, 134, 139
- Falco antiquus* (12)
Falco cherrug (12), 24
Falco columbarius (12), 25
Falco peregrinus (12), 25
Falco rusticolus (12)
Falco subbuteo (12), 25
Falco tinnunculus (12), 25, 80, 82, 84, 86, 92, 97, 102, 105
Falco vespertinus (12), 25, 97, 102, 105, (117–121), 121–122
- Francoelinus capeki* (12)
Francoelinus minor (12)
Francoelinus subfrancoelinus (12)
Fringilla coelebs (17), 24, (111), (112)
Fringilla montifringilla (17), 24, (111)
Fulica atra (13), 25, 98, 102, 105
- Galerida cristata* (15), 80, 82, 84, 86, 91
Gallinula chloropus 25, 102
Gallus aesculapi (12)
Gallus beremendensis (12)
Gallus gallus (12)
Garrulus glandarius (16), 23
Gavia arctica (10)
Gavia stellata (10)
Glaucidium passerinum (14)
Grus grus (13), 98
Gypaetus barbatus (11)
Gyps fulvus (11)
Gyps melitensis (11)
- Haliaeetus albicilla* (11)
Himantopus himantopus (14)
Hirundo rustica (15), 24, 25, 80, 82, 84, 86, 98
- Ixobrychus minutus* 102
- Jynx torquilla* (15), 80, 82, 84, 86
- Lagopus lagopus* (12)
Lagopus mutus (12)
Lanius collurio (17), 24, 80, 82, 84, 86, 92, 99
Lanius excubitor 25
Lanius minor (17), 80, 82, 84, 92, 101, 102
Lanius senator (17)
Larus argentatus (14), 98
Larus canus (14)
Larus melanocephalus 98
Larus ridibundus (14), 80, 82, 84, 86, 98, 107, 108, 132, 138
Limosa limosa (13), 98
Locustella fluviatilis 24, (123), 127
Locustella luscinioides 98, (123), 127
Loxia curvirostra (18), 25
Lullula arborea 23
Luscinia megarhynchos 24
Lyrurus partium (12)
Lyrurus tetrix (12)
- Mergus albellus* (11)
Mergus connectens (11)
Mergus merganser (11)
Mergus serrator (11)
Merops apiaster (15), 24, 98, 133
Milvus brachypterus (11)
Milvus migrans (11), 25
Monticola saxatilis (16), 25
Monticola solitarius (29), 29
Motacilla alba (17), 24, 80, 82, 84, 86, 92, 102, 105

- Motacilla cinerea* 24
Motacilla flava 99, 102, 105
Muscicapa albicollis 24
Muscicapa hypoleuca 24
Muscicapa parva 25
Muscicapa striata 25, 80, 82, 84, 86

Nucifraga caryocatactes (16), 25
Numenius arquata (13), 98
Numenius phaeopus (13), 98
Nyctea nyctea (14)
Nycticorax nycticorax 80, 82, 84, 86

Oenanthe oenanthe 80, 82, 84, 86, 92
Oidemia nigra (11)
Oriolus oriolus (16), 24, 80, 82, 84, 86, 91
Otis kalmani (13)
Otis lambrechtii (13)
Otis tarda (13), (30–45), 46
Otis tetra (13)
Otus scops (14), 25

Palaeortyx aff. grivensis (12)
Panurus biarmicus 133, 138
Parus ater (16), 25
Parus caeruleus 23, 98, 108
Parus lugubris (16)
Parus major (16), 23, 80, 82, 84, 86, 98, 108, (113), 133
Parus montanus 25
Parus palustris (16), 24
Passer domesticus 25, 80, 82, 84, 86, 89, 90, 91, 92, (93), (111), (112), (113)
Passer montanus (18), 24, 80, 82, 84, 86, 89, 90, 91, 92, (93), (94), 99
Pastor roseus (17)
Pelecanus onocrotalus (10)
Perdix perdix (13), 80, 82, 84, 86, 92, 97
Pernis apivorus (12), 25
Petronia petronia (27–28), 29
Phalacrocorax carbo (10)
Phasianus colchicus (13), 24, 80, 82, 84, 86, 98, 107, 108
Philomachus pugnax (13), 98, 106, 132
Phoenicurus ochruros 24, (72)
Phoenicurus phoenicurus (17), 25, 80, 82, 84, 86
Phylloscopus collybita 23, 98
Phylloscopus sibilatrix 23
Phylloscopus trochilus 24, 80, 82, 84, 86
Pica pica (16), 24, 80, 82, 84, 86, 92, 98, 100, 102, 108
Picus canus (15), 24
Picus viridis (15), 24, 80, 82, 84, 86, 98
Pinicola enucleator (18)
Platalea leucorodia 97
Plectrophenax nivalis (17), 25, (49), (55–61), (64), (68), 69
Pliogrus pentelici (13)
Podiceps auritus (10)
Podiceps cristatus (10), 102
Podiceps nigricollis (10), 97, 102

Podiceps ruficollis (10), 25, 97, 102
Porzana estramosi (13)
Porzana porzana (13)
Prunella collaris 25
Prunella modularis 24, 25
Pyrrhocorax graculus (16)
Pyrrhocorax pyrrhocorax (16)
Pyrrhula pyrrhula (18), 24, (112), 139

Rallus aquaticus (13)
Recurvirostra avosetta 98, 100, 102, 103, 104, 105, 132
Regulus ignicapillus 25
Regulus regulus 24
Remiz pendulinus 133
Riparia riparia 133, 138

Saxicola oenanthe (16)
Saxicola rubetra (17), 25, 80, 82, 84, 86, 92, 98
Saxicola torquata (17), 24
Scolopax baranensis (13)
Scolopax rusticola (13), 24, 25
Serinus serinus 24
Sitta europaea 23
Sitta neumayer (29), 29
Streptopelia decaocto 80, 82, 84, 86, 90, 91, 98, (112)
Streptopelia turtur (14), 24, 25, 80, 82, 84, 86, 98, 132
Strix aluco (14), 24
Strix cf. brevis (14)
Strix intermedia (14)
Strix nebulosa (14)
Strix uralensis (14)
Sturnus vulgaris (17), 24, (64), 80, 82, 84, 86, 91, 92, 99, 134, 139
Surnia robusta (14)
Surnia ulula (14)
Sylvia atricapilla 23, 80, 82, 84, 86,
Sylvia borin 25
Sylvia communis (17), 23, 80, 82, 84, 86, 99
Sylvia curruca (17), 24, 134
Sylvia hortensis (29), 29
Sylvia nisoria 24
Syrnhaptis paradoxus (14)

Tadorna ferruginea (11)
Tetrao conjugens (12)
Tetrao macropus (12)
Tetrao praeurogallus (12)
Tetrao urogallus (12)
Tetrastes bonasia (12), 24
Tetrastes praebonasia (12)
Tichodroma muraria 25
Tringa erythropus (13), 98
Tringa glareola (13), 98
Tringa nebularia 98, 106
Tringa ochropus (13)
Tringa totanus (13), 98, 100, 102, 104, 105, 106, 131

Troglodytes troglodytes 23
Turdicus tenuis (16)
Turdoides borealis (16)
Turdus iliacus 133
Turdus merula (16), 23, (112), (113), 133
Turdus musicus (16)
Turdus philomelos (16), 23, 133
Turdus pilaris (16), 24, (49), (57), (61),
(64), 98, 108, (112), (114)
Turdus torquatus (16), 25
Turdus viscivorus (16), 24, 25
Tyto alba 25
Upupa epops (15), 25, 80, 82, 84, 86, 98
Upupa phoeniculides (15)
Vanellus vanellus (14), 25, 80, 82, 84, 86,
98, 100, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 131

Megjelent a Mezőgazdasági Könyvkiadó Vállalat gondozásában
Felelős kiadó az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Madártani Intézete
Felelős szerkesztő dr. Sterbetz István
Műszaki vezető Asbóthné Alvinczy Katalin
Műszaki szerkesztő G. Müller Zsuzsa

•
Nyomásra engedélyezve 1981. február 5-én
Megjelent 900 példányban, 13,25 (A/5) ív terjedelemben, 24 ábrával
Készült az MSZ 5601 – 59 és 5602 – 55 szabvány szerint

MG 3229 - a -

81/636 Franklin Nyomda, Budapest
Felelős vezető Mátyás Miklós igazgató